

สำเนา

ที่ สป.๐๐๐๑/๑๑/ ๒๕

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
เลขที่ ๔๒๒ ถ.พญาไท แขวงวังใหม่
กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอให้พิจารณาเรื่องการไล่ออกจากงานป้อมมหากาฬ เขตพระนคร เนื่องจากการจัดทำ
โครงการสวนสาธารณะภายในเกาะรัตนโกสินทร์ ของกรุงเทพมหานคร

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒
๒. คำสั่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เลขที่ ๔/๒๕๕๖
เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๓
๓. รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๓ ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๖
และ ๑๒/๒๕๕๖ (การแก้ไขปัญหากรณีพิพาทการเวนคืนที่ดินชุมชนป้อมมหากาฬ)
๔. หนังสือความเห็นของคณะกรรมการเกาะรัตนโกสินทร์ต่อเรื่องการปรับปรุงพื้นที่
บริเวณป้อมมหากาฬ เกาะรัตนโกสินทร์
๕. เอกสารประกอบการร้องเรียนเลขรับที่ ๗๑/๕๖ ชาวชุมชนป้อมมหากาฬ
ได้รับความเดือดร้อนจากโครงการปรับปรุงพื้นที่เป็นสวนสาธารณะ
ของกรุงเทพมหานคร

๑. ความเป็นมา

อนุสนธิคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อันเป็นองค์กวีอิสระ จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๙ และ ๒๐๐ โดยมีหน้าที่หลักในการตรวจสอบและราย
งานการกระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเสนอมาตรการแก้ไขที่เหมาะสม
สมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการเสนอปรับปรุงกฎหมาย ศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิ
มนุษยชน จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๓ เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณา ศึกษา และ
ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมีอำนาจตามมาตรา ๑๕(๒) (๓)(๔) (๕) และหมวด ๓ แห่งพระราช
บัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ (เอกสารหมายเลข ๑ และ ๒)

๒. ข้อเท็จจริง

จากเหตุการณ์ที่ชาวชุมชนป้อมมหากาฬ ได้รับความเดือดร้อนจากโครงการปรับปรุงพื้นที่บริเวณป้อมมหากาฬ เขตพระนคร กรุงเทพฯ เป็นสวนสาธารณะ โดยกรุงเทพมหานครได้ติดประกาศการรื้อย้ายพื้นที่ดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๖ ซึ่งกำหนดการย้ายนี้จะดำเนินการหลังจากวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เป็นต้นไป และคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๓ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดประชุมเพื่อรับฟังข้อเท็จจริง และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยสันติวิธีในการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๔๖ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ และครั้งที่ ๑๒/๒๕๔๖ วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๖ (เอกสารหมายเลข ๓)

๓. ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ กรุงเทพมหานคร (เอกสารหมายเลข ๓)

เนื่องจากโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชุมชนป้อมมหากาฬเป็นสวนสาธารณะ เป็นโครงการฯ ตามแผนแม่บทคณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า ซึ่งผู้แทนกรุงเทพมหานครยืนยันว่า มิใช่อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการอนุมัติการแบ่งปันพื้นที่อยู่อาศัย ทั้งนี้ ผู้แทนของกรุงเทพมหานครพร้อมที่จะชะลอการไล่รื้อชุมชนป้อมมหากาฬ หากมีมติจากคณะรัฐมนตรีในแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๓.๒ คณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า (เอกสารหมายเลข ๔)

คณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า ซึ่งแต่งตั้งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า พ.ศ.๒๕๔๑(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๑๓๑ ง วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๑) จัดทำแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ การใช้ที่ดินกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก ในบริเวณป้อมมหากาฬ ภูเขาทอง และเฉลิมไทย ว่า "ปรับปรุงบริเวณป้อมมหากาฬและกำแพงเมือง ให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นที่เหมาะสำหรับศึกษาหาความรู้ทางประวัติศาสตร์ตามโครงการของกรุงเทพมหานคร"

๓.๓ ชาวชุมชนป้อมมหากาฬ (เอกสารหมายเลข ๓)

ชาวชุมชนป้อมมหากาฬ จะดำเนินการจัดทำแผนการพัฒนาของชุมชน โดยยึดหลักการเบื้องต้นขอแบ่งปันที่ดินในการอยู่อาศัย(Land Sharing) กับโครงการปรับปรุงพื้นที่เป็นสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร และยังคงดำเนินการต่อเนื่องในการเตรียมความพร้อมของชุมชน ต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย ต่อไป

ทั้งนี้ หากคณะรัฐมนตรีมีมติตามข้อเสนอความเห็นเรื่องแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของชุมชนป้อมกาฬ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาที่อยู่อาศัยมีข้อเสนอ ดังต่อไปนี้

๓.๔ กระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (เอกสารหมายเลข ๓)

๓.๔.๑ โครงการ "บ้านมั่นคง" ที่ดูแลโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) จะสนับสนุนการจัดเตรียมความพร้อมชุมชน ในการขอใช้สิทธิเช่าสำหรับคนจนเมืองในการพัฒนาที่อยู่อาศัย ตลอดจนการอำนวยความสะดวกในการทำโครงการ "บ้านมั่นคง" ในพื้นที่ดินเดิมของชุมชน ที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน โดยยึดหลักการเบื้องต้นขอแบ่งปันที่ดินในการอยู่อาศัย (Land Sharing)

๓.๔.๒ โครงการ "บ้านเอื้ออาทร" ที่ดูแลโดยการเคหะแห่งชาติ ให้ข้อเสนอการเลือกที่อยู่อาศัยใหม่ในพื้นที่ๆ ต่างๆ ที่ชาวชุมชนสามารถประกอบอาชีพได้ และมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชนน้อยที่สุด ซึ่งหากเป็นพื้นที่ใกล้แหล่งประกอบอาชีพดั้งเดิม จะเป็นการอยู่อาศัยในอาคารสูง ซึ่งมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนดั้งเดิมที่ประกอบอาชีพที่มีรายได้ไม่แน่นอน และไม่สอดคล้องกับลักษณะการประกอบอาชีพในพื้นที่ราบ เช่น การเพาะเลี้ยงและพัฒนาไก่ชนพื้นบ้าน, การทำกรงนกเขา, การทำเครื่องปั้นดินเผา และหากจะอยู่ในที่ดินพื้นราบ ก็จะต้องอยู่อาศัยในบริเวณห่างไกล เป็นปัญหาต่อการดำรงชีวิต

๓.๕ มูลนิธิชุมชนไท และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (เอกสารหมายเลข ๓)

๓.๕.๑ ให้ข้อเสนอ เรื่องการจัดทำโครงการอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนเป็นโครงการหาชุมชนต้นแบบการอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม โดยความร่วมมือของ DANIDA (ประเทศเดนมาร์ก), สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(สผ.), สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) และมูลนิธิชุมชนไท

๓.๕.๒ การสนับสนุนการทำงานของสถาปนิกชุมชน โดยมีอาจารย์และนักศึกษา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สนับสนุนงานวิชาการ

๓.๕.๓ สนับสนุนการจัดเตรียมความพร้อมชุมชนในการพัฒนาสภาวะแวดล้อม

๔.ความเห็นทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (เอกสารหมายเลข ๑ และ ๕)

การแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างสันติวิธี ควรดำเนินไปบนพื้นฐานของการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง มาตรา ๔๖ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

และของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และมาตรา ๕๖ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับโครง
การอย่างแท้จริง

๕. ข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

จากการประชุมคณะกรรมการฯ เห็นควรเสนอความเห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย
ชุมชนแออัดมหากาฬ เพื่อขอมติจากการประชุมคณะรัฐมนตรีในการขอแบ่งปันที่ดิน(land sharing) และขอ
จัดทำโครงการ "บ้านมั่นคง" ในที่ดินเดิมประมาณ ๑ ไร่ ทั้งนี้เพื่อธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชน
ท้องถิ่นดั้งเดิม ซึ่งประกอบเป็นทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสังคม ตลอดจนภูมิปัญญา ในการพัฒนาควบ
คู่ไปกับเมือง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายเสน่ห์ จามริก)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๓

โทร./โทรสาร. ๐ ๒๒๑๙ ๒๙๖๙,

 ๐ ๒๒๑๙ ๒๙๖๖

สำเนาเรียน

๑. เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

๒. เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์